

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A tanítói hivatás és az egyház.

A tanítói állásnak, mint hivatásos pályának, az egyház adott léte. Az egyház nevelte s tette pályává, hivatássá. Ő adott neki tartalmat és célt. Ő fejlesztette ki társadalmi renddé s önálló intézménnyé. Népiskola, néptanító az egyház gyermekei. Együtt születtek az egyház termékeny méhéből, együtt nevelődtek melengető keblén, együtt érlelődtek férfivá az egyház védőszárnyai alatt.

A közműveltségi munka fejlődési differenciálódása folytán úgy az iskola, mint a tanítói pálya különböző átalakuláson mehetett s ment keresztül: irányaik változhattak s változtak; a társadalmi munkamegosztás következtében egységességük felbomolhatott; újabb műveltségi tényezők érvényesülésével az iskola és a tanítói rend tagolódhatott; az egyháztól sok helyen függetlenített, politikai indító okokból vele szembe is helyezkedett: de végre is mindenütt, még az üldözött országokban is, az egyháznak saját iskolái vannak, saját tanítóival tanítat. Ha fegyverrel is egyik kezében, önvédelemből: de a másik kezével áldást osztogat, tanítva, nevelve, igazságot s erkölcsöt hirdetve. Az egyház az iskoláról az önesonkítás veszedelme nélkül le nem mondhat. Küzdött s küzdenie kell a jövőben is minden kísérlet ellen, mely e természeti és az évszázados birtoklás tényével körülsáncolt joga s e jognak szabad érvényesítése ellen irányul.

Az egyháznak, ha függetlenségét s nevelési küldetésének hatását megóvni akarja, *saját* iskolával, *saját* tanítói karral kell bírnia. *Saját* iskolák, *saját* tanítók nélkül az egyház nem tudna eleget tenni feladatának tökéletesen. Lehetetlen elképzelni is vallási közösséget — iskola nélkül. Annak a misszionáriusnak is első gondja valamelyes iskolafélt alapítani, a vadonc kisdededéből csemetekertet alkotni, hogy érett gyümölcsöt hozó kertet neveljen belőle. A gyermekeken át férközik a meglett férfihoz. A gyermekben az érett embert nyeri meg. Sokszor ma is, a gyermekkel kell megfogni a szülőt.

Aztán a hithez tudás is kell, sőt a valóság helyes rendje szerint ez megelőzi amazt. A tudatlan hit kártyavár, épület alap nélkül, ingó nádszál, mely támaszt nem ad. Az egyház nem fél e tudástól. Becsesnek tartja önmagában és szükségesnek a hit érdekében. Tanít a hitre, de tanít a tudásra is. Világít a hit fényével, de terjeszti a tudás világosságát is. Nem elégszik meg e hit szószékével, mellette birni óhajja a tudós kathedráját.

Az egyház sem a hitet, sem a tudást magát nem félti a tudástól. De igen is félti — az áltudástól; félti mindakettőt egyaránt: félti az álgazságoktól; félti a természetüknel fogva veszedelmes s megejtő féligazságoktól; félti a címzetes igazságoktól, a kinevezett igazságoktól; félti a tudás sarlatánizmusától.

Félti a veszedelmek e hadától — a lelket. Mert a lélek örök javát mindenképp fölé helyezi. Az egyház *pro aeternitate* van itt. Félti a tudást a mérgektől, félti a hitet s félti az örökre mérgezéstől a lelket. Azért kell neki *saját* iskola, *saját* tanító.

De ehhez az szükséges, hogy az iskola, a tanító valóban, az igazság szerint legyen az egyház *sajátja*: szellemben, lélekben, hithűségben, szeretetben, az önfeláldozás iránti készségben. Az egyház szelleme hassa át őket, táplálja erőiket, vezérelje tevékenységüket.

Elv, szellem emberekben, emberek által van és él. Van elv, él szellem, mert vannak elvvel, szellemmel bíró emberek.

Ha emberek nincsenek, kik az elvet képviselik, a szellemet ölik és gyakorolják, az eszményt magukban s környezetükben megvalósítják: nincs, nem létezik, maga az elv, a szellem, az eszmény sem. Az intézményeket lélekkel, szellemmel, tartalommal az emberek, az egyesek töltik meg. Egyesek gondolkodása, erős meggyőződése ad alakot, irányt, meghatározást az intézménynek.

Amilyen a tanító, olyan az iskola. A tanító lelki tartalma rányomja bélyegét az iskolára. A tanító szellemét visszatükrözi az iskola. Az iskola szelleméből ráismerni a tanító szellemére. Sokszor, talán legtöbbször, nem any-

nyira az iskolának úgynevezett «jellege», hivatalos jellege a döntő, hanem a tanító egyénisége, lelki világa, életnézete, benső meggyőződésének iránya. Ezek adják meg, valósítják meg az iskola jellegét. Eseteket tudnék s tudna mindenki felhozni. Egy állami iskolának szelleme tisztán katolikus volt, mert az volt lélekben és szellemi tartalomban — az igazgató-tanítója; e szellem tüstént megszűnt, mihelyt helyébe jött egy — más szellemű tanító. Es az eset ellentétére ki nem tudna példát?

Hát a tanuló, a gyermek, ez a puha, finom plaszticitású, a benyomásoknak oly könnyen engedő, a benyomásokat oly mélyen beágyazni tudó kis lélek? A nevelés, bár csodákat nem tehet, a legmélyebb vágásokkal tud szántani a lélekben, maradandó, a legkésőbbi korra is kiható alapozásokat tud benne teremteni. A tanító kénye-kedve szerint játszhatott a zsenge szív hurjain s melódiákat tud benne rögzíteni, melyek zenéjét a férfikor is meghallja s melyeknek akkordjai az öregedő szívben is fel-felcsendülnek.

A gyermeki lélekbe beoltott szellem, a vele megkedveltetett jónak és szépnek szeretete, ha öntudatlanul is, él benne mindvégig és alkalmas pillanatokban fel-felbukkan az öntudat szintjén s hathatós megindítója lesz a nemes, eszményszerű elhatározásoknak, felbuzdulásoknak és cselekvésnek. A környezet nagy erő, nagyobb a hatása, mint a megszokott intellektualisztikus felfogás neki tulajdonítani tanult. És a környezetet, az első tágabb keretű környezetet, mely a családi otthon netán kedvőtlen környezeti befolyásait ellensúlyozni van hivatva, a gyermek számára az iskolai környezet, az iskola nevelési szerkezete alkotja, élén a tanítóval, benső életében a tanító szellemével.

Idomítható, nevelhető, mint a hajlékony piántavessző, a gyermeki lélek. De tudni, érteni kell hozzá, s mindennek előtt szeretni kell azt: szeretni a *hivatás* altruista bensőséges szeretetével, melynek jelszava: *alitis inserviando consumo* (mások szolgálatában emésztődöm fel); e szeretetnek az eszménység felé törő lángjával, mely e jelszót ragyogtatja szüntelen a tanító szeme előtt: *nunquam deorsum* (soha hátrafelé); e szeretetnek türelemre edző erejével, melynek jelképe a tengeren hazája felé repülő fecske s jelszava: *defessa, non diffisa* (fáradtan, de nem csüggedései).

A tanító, a népnevelő nem közönséges hivatalnok. Betöltendő feladatköre nem hivatal, hanem hivatás; a katolikus tanítónál különösen is az: hasonló a lelkési hivatáshoz, sőt szorosan véve lelkési is, mely a pap lelkészkedő munkájához kapcsolódik, azt sokban alapozza, kiegészíti, vele eszközökben és végső célban egyesül.

A közönséges hivatalnok elvégzi teendőit. Mily indító okokból, mily szeretettel, mily bensőséggel, mily lelki odaadással: nem számít. Elvégezte jól külsőleg; jól van, megvan. Ám a tanítónak, a nevelőnek hivatalnokszerűen

teljesített munkája sem benső értékkel nem bír, sem eredménye nincsen. Mint ember fáradzott, mint tanító nem végzett semmit; nehéz görnyedéssel magot vetett: de a mag meg nem fogamzott; verejtéket izzadva öntözgetett: de a plánta a víz termékenyítő nedvét nem érezte; egész éven át kapált, gyomlált, vagdosott: de az aratás végén ugyanaz a gyom, ugyanaz a gaz a kertben, ugyanaz a bozontoság a fán, ugyanaz a disztelenség és gyümölcstelenség, mint a tavasz idején.

Miként csak a hivatással bíró, hivatását szerető lelkész tud sikeresen működni, lelkeket nyerni: akként a tanító is csak a hivatás szeretetével, lángbuzgalmával, önfeláldozásával tud az apróságok kis községében, az iskolában a hozzá fűződő reményeknek megfelelni, a kicsiny híveket a jámbor tudásnak megnyerni, istenes életre előkészíteni.

Hála Istennek és a még meglévő élő hit-hűségnek, hazánkban, ha csalódásokkal is, ha szárnyaszegetten is, ha feszélyező korlátozásokkal is, korlátozásokkal, melyek többnyire az erő és hatalom előtt kényszerű meghátrálás, de sokszor a szükségtelen, de jóhiszemű egyezkedés eredményei: vannak meg az egyháznak *saját* iskolái, *saját* tanítótestülete, az egyház szellemének támogatására, nevelési céljainak előmozdítására.

Legyenek az iskolák, legyünk mi tanítók igazában az övéi. Elfordulva az anyagi előnyökkel kecsegtetésektől, ambícióink álnok simogatásaitól, a maradiság szemrehányásaitól, ne csábíttassuk el magunkat az úgynevezett «laikus» szellemtől. Legyünk az egyházéi szellemben. Ezt a szellemet valljuk, hirdessük, terjesszük, annak szolgáljunk. Ezt várja tőlünk vallásos hitünk, parancsolja tanítói hivatásunk, melyet az egyház szolgálatára nemes elhatározással, férfiasan felajánlottunk.

Szepeshely.

Stuckner János dr.

Pázmány pedagógiája.

Ritkán esik szó a tanügyi lapokban és egyáltalán irodalmában Pázmány Péter *pedagógiájáról*.

Neveléstörténeteink is úgyszólván futólagosan végeznek Pázmány óriás alakjával. Aki pedig — mint az emberiségnek minden nagy szelleme — reménységgel, vágyódással csüggett az ifjúságon. És így az ő hatalmas egyénisége, ujjá teremtő, feltámasztó működése úgyszólván összeforrott a nevelés szent ügyével.

E jelenségnek oka talán abban rejlik, hogy Pázmány Péter nagy alakjának, ősi zengésű nyelvezetének méltatását az irodalomtörténet lapjaira tartozónak ítélik.

Jól van. Az irodalomtörténet elválaszthatatlan kapcsolatban és egymásra való hatásban szolgálja a neveléstörténetet és így a tanító-

képzést is. Magyar tanítónak az irodalomtörténet elsőrendű képzőeszköze és tápláléka.

Amde Pázmány nevelőtáncos egyénisége oly mindenoldalú, mélyeséges, gondos, úgyszólván csudás, hogy az ilyen gondviselészerű lélek bányájába sokszor le kell szállanunk, eszméibe elmélyednünk, hogy a nemzeti gondolkodás, érzés legszebb, legértékesebb érceit napfényre hozhassuk.

Neveléstörténeti tankönyveink bizony szorgos gonddal keresik és sorolják fel az idegen pedagógusok közül még azokat is, kik nem épen valami nagy mozgató erővel, közhatalmal jutottak e lapokra. Így aztán azon rövid időn által, melyen a neveléstörténet nagy anyagán keresztül kell törtétnünk: nem marad nyugodt időnk arra, hogy a valódi nagyságoknak lelkébe, szellemébe, műveibe ne csak bepillantsunk, de elmélyedjünk is.

Olvasom és gyakorta olvasom Pázmány Péter műveit. És mindig jobban és jobban veszem észre, hogy az ő munkái mily gazdag forrásai, mily mélyeséges bányái úgy az elméleti, mint különösen a gyakorlati pedagógiának.

Mint a magyar mezők nagy, széles térségei, hegyei, völgyei gazdagon vannak teleszórva sajátos, jellegzetes növényzettel, fákkal, virágokkal: úgy vannak megtelve a magyar nemzeti egyéniség hatalmas típusának, Pázmány Péter műveinek lapjai pedagógiai vonatkozásokkal, sőt szakkérdések eredeti főfogású tárgyalásával.

És Pázmány nem dogmatikus alakban ad elő. Nem készen nyújtja mondanivalóját. Az a hatalmas logikus fő, böleselkedő, eredeti magyar lélek magyar az elemzés és összetevés művészi kezelésében. Az összehasonlítás és elvonás viszonyításával kezeli a tanítás nyelvét. Utólérhetlen genie abban, mint kell plasztikusan, szemléletesen valamit úgy előadni, hogy az nem csak az érdeklődést felkeltse, de olvasóját úgyszólván tárgyhöz szögezze. Senki nem ismerte és talán azóta se ismeri jobban a magyar nép lelkét, a népelet forrásait és fejlődési folyamatát, mint Pázmány. Azért helyezkedik ő mindig lélektani alapokra, onnan indul és oda tér vissza, hogy világosságot, erőt és közérthetőséget öntsön előadásába. A nemzeti gondolkodásnak, érzésnek örök képviselője marad Pázmány azért mindenha. A magyar *egyénségnek*, *ősiségnek* legtisztább forrása marad ő addig, míg magyar él e hon határai közt — a nevelés, a pedagógia irodalmában is.

E néhány sornak nem lehet célja Pázmány pedagógiájának tudományos méltatása. Csak épen némi figyelem és gondolatébresztő ebben a nagy idegen eszmék után való kapkodás lázában, hogy el ne feledjük az ősi, tiszta, üde forrásokat.

Tudom én azt, hogy a nemzet arculata úgyszólván egészen a jövő felé tekint. De arról

is meg vagyok győződve, hogy nem fogja megláthatni a jövőt az, ki a múltat teljesen feleli és oda soha vissza nem tekint.

Minden mesterségnek, művészetnek meg van a maga eredő forrása, meg van a maga hagyományja. Nem egyéb ez, mint az elmúlt idők munkájának összessége és az egymásután következő századok öröksége. A múltban elkészült minden termék szolgálatazt tett az utána következőnek.

Amit például Pázmány (hogy hirtelen valami konkrét adattal szolgáljak) «A magunk ismerése»; «A fiaknak istenes neveléséről»; «Mire kell a keresztény leányokat nevelni» című beszédeiben előad — abban korának szelleme él. De az abban foglaltak oly lélektani alapokra fektetett neveléstani kérdéseket tárgyalnak, melyek értékesek és megszívlelésre méltók a XX. században is. Sőt nem egy vonásban hasonló jelenségekkel találkozunk ma is.

Soha nagyobb szükség nem volt arra a magyar társadalomban, mint épen ma, hogy úgyszólván kiássuk a századok rétegeiből azokat az erős, izmos és hatalmas szellemeket, alakokat, kik a nemzeti gondolkodásnak, érzésnek voltak tipikus, követendő példányai. Soha jobban nem kellett szorgoskodni azon, mint ma, hogy *nemzeti egyéniségünk* arculata visszanyerje eredeti üdeségét és zománcát, leike megteljen nemzeti tartalommal.

Pázmány szelleme éljen a mi nevelő-tanítói munkásságunkban is.

Szatmárnémeti.

Bodnár Gáspár.

Pünkösdi leánytornaversenyek erkölcsi mérlege.

A napilapok hirül hozzák, hogy pünkösdi ünnepén ezer polgári iskolai leány a budapesti millenáris pályán felvonulással tornaversenyt rendez. A szokatlan látványosság széles körben számíthat érdeklődésre, mert a lapok szerint *pikáns* természete nyilvánvaló.

Kérdezzük magunktól, mi cézzal történik a leánytornaverseny? Hogy kis leányainkat bemutassuk, miképen tudnak katonásan lépdelni? De hiszen erre nincsen semmi szükség! Hogy bemutassuk, hogy tudnak játszani? Ezért fölösleges őket összehozni! Hogy bemutassuk, hogyan tudnak szeren tornázni? De hiszen náluk ügyesebbek a fiúk s a közönség abban élvezetesebben tud gyönyörködni! Hogy bemutassák, térdig érő bő bugyóban és fehér derékban miképen néz ki a 14—16 éves leány? Van-e ennek morális haszna? A szülőket költséges kiadásokba verik, néhány érten ember gyönyörködni fog a ritka és szokatlan látványosságban, de a komoly elem megbotránkozik az ilyen erőltetett gondolaton. Eddig csak cirkuszi mutatványoknál látunk térdig érő ruhában hölgyeket szerepelni. Most pedig komoly szülők fiatal leányait fogják a nyilvánosság előtt valóban pikáns öltözékben felvonultatni.

A saját szempontomból semmi szükségét sem látom a nagy nyilvánosság előtt lejátszódó leánytornaversenyeknek, sőt, ha leánygyermekem volna, a legnagyobb határozottsággal tiltakoznám az erkölcsi erzetnek illetően megtépázása ellen. Nem habozom kijelenteni, hogy a leánytornaversenynek rendezésével merényletet látok serdülő korban levő leányaink erkölcsi érzete ellen irányulni. Nagyon sajnálom azokat az urakat, akiknek agyában ez a gondolat megfogamzott. Szinte kételkedem, hogy a pedagógusok meghallgatásával történt volna a versenynek elhatározása.

A helyes erkölcsi nevelés szempontjából a zártkörű színijátékok sem engedhetők meg fiatal, serdülő korban levő leányoknak. Az ilyen mulatságok időnek előtte letörlik a leány lelkéről az ártatlanság sokrabecsült zománcát. Mit szólunk akkor a nyilvános szereplésről. Ne feledjük, leányaink erkölcsi erzületétől függ a nemzet sorsa. A jövő generáció egészséges fejlődése nem a tudomány, művészet és atlétikától van függővé téve, hanem az anyák erkölcsi erzületétől. Beszélhetünk bármily szépen a gyermeknek, taníthatjuk a legbecsesebb javakra, ha meg van rendülve az erkölcsi alap, minden ténykedésünk a falra hányt borsó munkájában merül ki.

A nyilvános tornaversenynek főképen két tényezőt kell figyelemre méltatnunk, hogy a helyes konkluzióhoz juthassunk. Az egyik a szereplő leánygyermek, a másik a publikum.

Méltóztassanak megengedni, hogy kételkedjem abban, hogy kis leányaink a tornaversenyt óhajtanák, vagy ami több, annak örvendenének. Ellene mond e korban a leány pszichológiája. A versenyző kis-leányok a nemi átalakulás állapotában vannak, midőn a lélek kerül a nyilvánosságot. E korban jutnak a leánykák tudatára rendeltetésüknek. Az emberi lélek sok tekintetben a növényzethez hasonlítható. Miként a kertész óvja a kikelt palántát az idő viszonyaitól, vagy miként a tavasz sem bocsánja a nap perzselő sugarait a fejlődésben levő növényzetre, úgy a kibontakozó gyermeki lélek sem kívánja az ezerszemű nyilvánosságot, mely bírál, ront s ritkán emel. A kis leány ilyenkor az ő ártatlanságának tudatában boldognak érzi magát s ez a boldogság homlokára glóriát fon. Miért e kedves, soha vissza nem adható és vissza nem térő szendsegből őket kiragadni, mikor az egész parádénak abszolúte semmi előnye sincs.

A publikum, mely a gyermekleányok mutatványait kísélni fogja, előreláthatóan a fiatakoruakból fog kikerülni. Ez a publikum nem az esetlen, s mégis kedves játékaikban, hanem a dress-ben és az idomokban fogja erotikus vágyainak kielégítését keresni. De másfelől ki biztosít bennünket arról, hogy az a publikum elég komoly lesz-e arra, hogy a gúnyolódásnak, a csipős mondásoknak nyilat nem fogja a serdülő leányainkra irányozni? Ime a másik veszedelem, mely ez alkalommal fenyeget.

Még egy heterogén elemnek fog különösképen imponálni a felvonulás, azoknak, akiket a lapokból nagyon jól ismerünk, akiknek sáfárjaik a kosaras asszonyok soraiból kerülnek ki.

Ilyetén megvilágítás mellett akad komolyan gondolkozó szülő, aki kedves leányát elküldi a versenyre? En nem hiszem. Ennek a versenynek fiasköval kell végződnie és erkölcsi haszna akkor lesz meg, ha a leányok a versenytől távollartják magukat.

Az illetékes köröknek pedig alaposan meg kell

szívlelniök, hogy ily veszedelmes kísérletezésre többé kis leányainkat nem fogják felhasználni.

Budapest.

Heródek Károly.

A hét gödölye.

Gyakorlati tanítás.

(Folytatás.)

T. Ki tudná most szépen elmondani: *Hogyan ette meg a farkas a kis kecskét?*

Gy. A kis kecskék otthon szépen játszottak. És egyszerre csak kopogott a farkas... *T.* Tudták, hogy a farkas? *Gy.* Nem tudták, hogy a farkas, csak hallották, hogy kopogott és azt mondta (vastag hangon!): Erressztek be, én vagyok a ti mamátok! És a kis kecske azt mondta, hogy ez nem a mi mamánk, mert vastag a hangja. És kinyitották és kimentek és megnézték... *T.* De hisz akkor megehetne volna őket! *Gy.* Nem; nem nyitották ki, hanem odamentek az ajtóhoz és azt mondták, hogy csak menjen el. Te nem vagy a mi mamánk; te csak a farkas vagy, mert a mi mamánk szép fehér. *T.* De hisz nem látták, csak a hangját hallották! *Gy.* Te nem vagy a mi mamánk; a mi mamánknak vékony a hangja... És a farkas elment Czeklihez a boltba és azt mondta: Jaj, Czekli bácsi, nagyon fáj a torkom; adjon egy kis mézet. És adott és egy fél perc múlva megvékonyodott a hangja és aztán megint elment a kis kecskék házához és megint bekopogott és azt mondta: Kis kecskék, én vagyok a ti mamátok! És a kis kecskék beeresztették... *T.* Igazán? *Gy.* Nem; előbb megnézték, hogy ki az?... (*T.* Hogyan?) Azt mondták, hogy mutasd csak meg a lábadat és a farkas megmutatta és ők látták, hogy nagyon fekete és azt mondták a kis kecskék, hogy a mi mamánk lába nem ilyen fekete, nem ilyen szőrös, hanem fehér. Csak menjen el. És a farkas elment a pékhez és azt mondta, hogy nagyon megütötte a lábát és fáj neki és kenje be tésztaival és tegyen rá lisztet. És a pék megsajnálta és bekente neki és hintett rá lisztet. És egy félóra múlva visszajött oda és megint kopogott. De nem hitték, hogy ő a mama és azt mondták, hogy mutassa a lábát és a farkas fölmutatta és fehér volt. És azt mondta az egyik kis kecske, hogy talán nem a mi mamánk, de fehér volt a keze és kinyitották és beengedték és aztán látták, hogy nem a mi mamánk és elbujtak. Az egyik az asztal alá, a másik a szék alá, a harmadik az ágy alá, a negyedik az ajtó mögé, az ötödik a szekrénybe, aztán a mosdóba és aztán az egyik a kályhába. A farkas aztán egyet kihúzott a szék alól, egyet az asztal alól, a másikat a szekrényből és azt is a mosdóból és a kályhából... *T.* Onnan is? *Gy.* Onnan nem húzta ki, mert nagyon sötét volt és ottan nem látta meg. Azt gondolta: hátha nincsen több. Elment a kertbe, leült a fa alá és elaludt.

(Az idő rövidsége miatt itt mindjárt belefogunk a megbeszélésbe.)

II. b) T. Ki volt ebben a mesében a legjobb és ki volt a legokosabb?

Gy. A kis kecske. *T.* Milyen volt: a legjobb, vagy a legokosabb? *Gy.* Olyan volt, hogy elbujt. *T.* A farkas volt-e jó, vagy a kis kecskék? *Gy.* A kis kecskék, mert a mamájukra ráhallgattak és szót fogadtak és a farkast nem engedték be. *T.* De hisz beengedték! *Gy.* Igen, de becsapta őket, ők nem

akarták beengedni! *T.* Úgy van! — Ki volt okos ebben a mesében? *Gy.* Ebben a mesében a kis kecske volt okos, mert elbujt. *T.* A többi is elbujt. *Gy.* De ő belebujt a kályhába és a farkas nem találta meg. *T.* Igaz; ő bujt el legokosabban. De azért ő is elhitte, hogy az édesanyja jött vissza, mikor a farkas vékony hangon beszélt és mutatta a fehér lábát. — Mikor a farkas először jött, be tudott-e menni? *Gy.* Nem, mert be volt zárva. *T.* Miért nem nyitották ki neki az ajtót? *Gy.* Megismerték a vastag hangjáról. (*T.* És ő?) Azt gondolta magában: elmegy a boltba és majd vesz mézet és akkor megeszi és vékony lesz a hangja. *T.* Jól gondolta-e a farkas? *Gy.* Jól. *T.* Most már vékonyabb volt a hangja. Rá tudta szedni a kis kecskéket, mikor visszament? *Gy.* Nem; nem eresztették be, mert fekete volt a lába és megismerték a lábáról. *T.* Hogy segített magán? *Gy.* Elment a pékhez és megmondta, hogy eltörte a lábát és nagyon bekenté tésztaival és belisztezte és elment megint a kecskékhöz és azt mondta, hogy én vagyok a ti mamátok és kinyitották az ajtót. *T.* Jól eszelte-e ki ezt is a farkas? *Gy.* Igen; a farkas volt... A legokosabb ebben a mesében a farkas volt, mert ő kitalálta, hogyan jön be az ajtón. *T.* Okosak voltak a kis kecskék is? *Gy.* Nem, mert kinyitották az ajtót. (*T.* Pedig a mamájok...) megmondta, hogy nem szabad kinyitni senkinek se... Megismeritek a vastag hangjáról és szőrös lábáról... (*T.* És ők?) És ők nagyon nézték. *T.* Mind a négy lábát? *Gy.* Nem; csak az egyiket. Ha egy kicsit vigyáztak volna, akkor nem jött be volna. (*T.* Miért?) Mert ha ők nézték volna, akkor meglátták volna, hogy az nem az ő mamájuk. *T.* És ha jobban hallgatták volna? *Gy.* És ha jobban hallgatták volna, akkor megtudták volna, hogy nem a mamájuknak a hangja. *T.* Kihez szeretnétek jobban hasonlítani: a kis kecskékhöz, akik nem voltak okosak, vagy a farkashoz, aki okos volt. *Gy.* A farkashoz... (*T.* Miért?) Mert okos volt. *T.* Mivel mutatta meg az okosságát? *Gy.* Mert mégis bement. *T.* De ő nem csak bemenni akart!... *Gy.* Hanem megenni is a kis kecskéket. *T.* Csak okos volt a farkas? *Gy.* Nem. Csunya. Rossz. *T.* Bizony, gonosz volt a farkas. Ebben is szeretnél hozzá hasonlítani? *Gy.* Nem; a gonoszságban nem. (*T.* Miért?) Mert az rossz, csunya. *T.* Kihez szeretnél tehát inkább hasonlítani? *Gy.* A kis kecskékhöz, mert azok jók voltak. *Okosságban a farkashoz, jóságban a kis kecskékhöz!* *T.* Mivel mutatták meg a kis kecskék jóságukat? *Gy.* Szót fogadtak a mamájuknak. Nem akarták beengedni a farkast.

III. *T.* Tanulhattok valamit tőlük!

Gy. Fogadjunk szót és ne eresszünk be senkit. Meg kell előbb tudni, hogy a mi mamánk-e? Szólni kell, hogy ki az? És akkor megtudjuk és meglátjuk, hogy a mamánk, vagy olyan beszéde van-e és akkor be kell engedni. *T.* A farkas is így tett! *Gy.* Jól meg kell nézni, jobban, mint a kis kecskék!

IV. a) *T.* Bizony! Ezt jól jegyeztétek meg s hogy el ne felejtétek, megtanuljuk ezt a kis mondást: *Higgy, de megnézd, kinek!* (Néhányszori ismétlés.)

IV. b) Mást is tanulhatunk meg a kis kecskétől!

Gy. Szót kell fogadni!

T. Ezt is megjegyezzük. (Ismétlés.)

IV. c) A farkastól is tanulhatunk valamit. (Hallgatnak.) Azt mondta: Én vagyok a mamátok! Igaz volt ez? *Gy.* Nem, nem volt igaz, ő hazudott. Ő tőle azt tanulhatjuk, hogy *nem szabad hazudni!*

T. Ezt is megjegyezzük és úgy mondjuk, ahogy a tíz parancsolatban tanultuk: *Ne hazudj!*

V. a) *T.* Ti már tudjátok, hogy *aki hazudik, annak az arcán is meg lehet azt látni.* Hogyan?

Gy. Úgy, hogy piros lesz. Aki hazudik, mindjárt piros lesz. Meg lehet látni róla, hogy hazudott, mert piros lett. *T.* Van ám valaki, akít nem lehet hazugsággal megcsalni. *Gy.* A jó Istent, mert ez mindenható és mindentudó. *T.* Azért a jó gyermek nem is hazudik soha.

V. b) Hogyan fogadtok szót szüleiteknek?

Gy. Engedelmeskedünk. — Jók vagyunk. — Amit mond a mama, azt megtesszük. — Ha azt mondja, hogy a ruhát keféld le, akkor én lekefélem. — Azt is szokta mondani, hogy ne legyünk rosszak és akkor a mama szeret. — Azt is szokta mondani, hogy ide hozzuk a kalapját vagy a kabátját és meg keféljük le őt; akkor le kell kefélni. — Hogyha a mamuska elmegy, azt mondja, hogy ne menjünk a tűzhöz, mert akkor elégünk; és mi szót fogadunk. — Akkor kell szót fogadni, ha azt mondja, hogy most ő elmegy és mi vigyázzunk a lakásra; és akkor én vigyázok a lakásra, hogy senki be ne jöjjön. — Hogy vessük le a ruhát és hagyjuk, hogy az iskolába tiszta legyen. — Hogy siessünk az iskolába, akkor azt kell tenni. — Hogy tanulni kell az iskolába. — Hogy szót kell fogadni az iskolában a tanítónéninek. — Ha valami rendetlenül van, azt megcsinálni és arra is kell gondolni, hogy az iskolában is kell tanulni.

V. c) *T.* Nem lehetne-e leolvasni a szülők arcáról, amit ők akarnak?

Gy. Mikor haragosan néz ránk az apus, akkor már meg lehet látni, hogy valamit akar tőlünk. — Hogy ha mérges, hogy ne legyünk rosszak. — Ha a mamuska int a szemével, akkor már kell tudni, hogy mit akar. *T.* Elég-e csak látni és elég-e csak hallani? (Hallgatnak!) Gondoljatok csak a kis kecskékre: ők látták és hallották... *Gy.* Nem elég; senkit se eresszünk be... (Mielőtt?) mielőtt meg nem nézzük... (Mert?) mert úgy járunk, mint a kecskék. *T.* Hogy illik tehát a mi mesénkbe ez a mondás: *Higgy, de megnézd, kinek!* *Gy.* A kis kecskék hitték a farkasnak. *T.* Pedig meg is nézték! *Gy.* De nem jól; jól kell megnézni, hogy ki az és csak akkor szabad hinni! *T.* Multkor olvastam az újságban, hogy egy kis leánynak az utcán kiszedték a fülbevalóját. Hogy történhetett ez? *Gy.* A mama is mondta. Egy rossz néni kivette. (*T.* Hogyan?) Azt mondta, hogy mutasd csak a fülbevalódat és azt mondta, nyitva van, majd én becsukom. És akkor ellopta. *T.* Ebből megint tanulhatunk valamit. *Gy.* Azt, hogy nem szabad mindenkinek hinni. *T.* Vagy ahogy azt a kis mondás mondja: *Gy.* Higgy, de megnézd, kinek!

Budapest.

Székelly Károly.

(Folytatjuk.)

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A művészet a nevelés szolgálatában.

Sokan azt fogják mondani magukban: mi köze a művészetnek a neveléshez? Van köze. Ki ne tudná Önök közül, hogy még az egyházi férfiak között is vannak, kiket a modernizmus szele megérintett? Vagy ki ne ismerné azon festményeket, amelyek ugyan a Szentírásból veszik eredetüket, de amelyek

mindenre alkalmasak, csak épen a vallásosság emelésére nem? Ki nem látott volna oly modern szindarabokat, vagy nem olvasott volna oly novellákat, regényeket, sőt ifjúsági iratokat, amelyekben nyílt vagy alattomos támadások foglaltak mindaz ellen, ami nekünk, mint hazafiaknak és vallásos embereknek szent? És ki kételkedik abban, hogy az illető írók vagy művészek nyílt és alattomos támadásaikkal a nép elrontásán fáradoznak? Nekünk nemcsak az ifjúság nevelése a feladatunk, hanem kötelességünk azt megővni, irányítani és azért kell nekünk a jelenkor minden jelenségére figyelni. És itt tapasztaljuk, hogy a művészet terén oly útra léptek, amely Istent családot, kereszténységet tagad. Ezzel szemben kötelességünk, bármily kis körben éljünk is, az ifjúságot, a népet minden ellen megővni, ami piszokban fetreng vagy ami az élvezet csillogó ruhaival mindig és biztosan a posványba húz.

Egy Giotto, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, Murillo, Dürer, Roskovic, Munkácsy neve élni fog mindörökké, műveik ma is nagy hatással vannak a szemléltre. Nevelnek. Tárkányi, Madách, Vörösmarty, Dante, Coloma stb. alkotásai szintén alkalmasak a vallásos és hazafias érzés ápolására. Ha ezekben gyönyörködünk, nem volna semmi baj, be is fejezhetném cikkemet. De sajnos, az ellenkezőjét fogjuk látni a művészet különböző ágaiban.

Mindenekelőtt vessünk egy futó pillantást *irodalmunkra*. Napilapjaink — ide nem számítom a kath. lapokat — technikailag tökéletes, elegáns versformákban találják fel a napi eledelt eleinte mítsem sejtő olvasóközönségüknek, amely észre sem veszi, hogy megmérgezték, hogy halált hoztak lelkére. Ez az eledel áll rendelkezésére ezer meg ezer családnak, ifjúnak! A novellákkal sem vagyunk másképen, jelenjenek meg azok könyvalakban vagy pedig lapokban, illusztrálva vagy anélkül. Ezek többnyire hamis próféták művészi köntösben. A mai színművészet méltó társa ezeknek. A modern színművészet a legtöbb esetben erkölcsrontó, csak az tudja ezt, akinek alkalma van naponként megfigyelni, mint tompítja lassankint a színházi közönség finom, erkölcsös érzékét... Utalok Sudermann, Bernstein felkapott darabjaira.

Ha gyűjünk az irodalmat, színházat, zenét és táncot és fordítsuk tekintetünket a *festészet* felé. Hány-szor keltek ki néppárti képviselőink a pornográfia ellen — és semmi eredmény. Valóban a kölni példát kellene követnünk. Ott összeállott nagyon sok kath. családapa és elhatározta, hogy mindazon üzleteket, amelyekben erkölestelen képeket vagy iratokat árulnak — kerülni fogják. Kövessük ezt a példát! Mert valóban felháborító az illető kereskedők cinizmusa. Eltűrik azt, hogy serdülő gyerekek órák hosszat álljanak kirakatuk előtt és nézzék és olvassák az abban elhelyezett «művészi» alkotásokat. Néha napján történik ugyan a hatóságok részéről némi intézkedés vagy elkobzás (Fidibus, Sanin). De mi ennek az eredménye? Még mohóbban kapnak rajta. A legbosszantóbb az, hogy a katolikus vallás ellen történik a legtöbb kirohanás. Mintha ezt tervszerűleg egy konyhából intéznék. Hány helyen látjuk e képet, ahol «Arbues Péter elitét egy eretnek családot» (Kaulbach műve). Arbues Péter, egy vak aggastyán ítéletet mond. Két dominikánus támogatja, akik közül a fiatalabbik közönyösen néz maga elé, míg az öregebb szeméből bosszú és gyűlölet sugárzik. A csoporttól balra több dominikánus möhön szedi össze a kincseket; a háttérben egy körmenet

éző gyertyákkal és a feszülettel és egy csomó nyomorult, elitérendő alakkal. Az eretnek család rokon-szenves. Az anya fájdalomában, az apa nyugodt méltóságában, a fiú átkot mondva — megkapók. És mi ez a valóságban? A legerfidebb történeti hazugság; ennek bizonyítására elég megemlíteni, hogy Arbues egyetlen egy halálos ítéletet sem mondott ki és még fiatal korában halt el.

Vagy vizsgáljuk a «Szent Család menekülését» (Uhrde). Szent József egy ócska, kopott havelockban, rongyos cipőben halad a boldogságos Szűz oldalán; aki egy számaron ül Jézussal a kezében, piszkos fejkendővel. Vagy ugyanannak a szerzőnek egy másik művében «Jézus és tanítványai Emmausban», Jézus egy hosszú, sűrű kabátban, kenyeret tart kezében, hogy azt megtörje. A jelenlévő két tanítvány, kik közül az egyik bárgyú tekintetű, inkább hasonlít két munkából jövő kőműveshez, akik a korcsmába tértek. Háttérben van a korcsmáros, egy kis pálinkát mérve, hogy azt az asztalon levő hering mellé állítsa.

Nem profanizálása-e annak, ami nekünk szent? Nem alkalmas-e arra, hogy az újságok által amúgy is megláztatott hitet teljesen kiirtsa?

Mi a kötelességünk ezekkel szemben? Az ellen-méreghez nyulni, hogy az ifjúságot, mint a felnötteket azoktól megóvjuk. De ehhez szükséges, hogy elsősorban minket neveljenek ily irányban.

A teológián, a tanítóképzőben gondoskodni kell arról, hogy az ifjúk a művészet különböző ágait megismerjék; ne tartsuk őket távol a színház-tól, az ellenséges lapoktól és olvasmányoktól; ellenkezőleg figyelmeztessük rá és szállítsuk le kellő értékére. Ne legyen az új tantárgy, hanem legyen szórakozás. Minden tanuló egyéniségére bizassék, hogy később jó gyümölcsöt hozzon. Létesítsünk olvasótermeket, amelyekben keresztény szépirodalmi és napilapjaink és művészeti reprodukciós képek feltalálhatók.

A halhatatlan emlékü XIII. Leo pápa számtalanszor szólalt fel és figyelmeztetett, hogy a jelenkor irodalma egy nagyhatalom és hogy minden katolikus kötelessége katolikus lapokat, folyóiratokat járni és kath. könyveket olvasni.

A papok és tanítók úgy az iskolában, mint a családokban működjenek ily irányban.

Az iskolában, különösen a hittani és történeti órán művészi reprodukciókkal szemléltessen. Jobban vésődik a gyerek lelkébe, a szíve fogékony lesz a szép és magasztos iránt és még évek múlva is előtte lesz. A mai technika mellett könnyen beszerezhetők ily sokszorosítások, amelyek évről-évre kibővíthetők. Így juthat a legkisebb iskola is jó képekhez. Minden iskolában legyen olvasóterem, felszerelve jó termékekkel. Az ifjúság szeret olvasni, akadályozzuk meg, hogy rossz olvasmányhoz jusson.

Hasonlóképpen a családnál. Ha képet vesznek, vegyenek jó másolatokat. Erre lehet a népet figyelmeztetni, a templomban az iskolában, az utcán egyaránt. Ne csak szentképeket vásároljanak, hanem más izléses képeket is.

A képeknél fontosabb a családok olvasmánya. A pap és tanító is adjon példát. A Napnak, Pestü Hirlapnak, Népszavának, Fidibusnak stb.-nek nincs helye a katolikus családban. Járossanak katolikus lapokat. Minden alkalmat föl kell használni és mindig arra utalni, hogy a szintelen vagy liberális sajtó hireiben, elbeszéléseiben, képeiben ellensége egyházunknak és elrontja azt, amit az iskola épített.

Mi jó katolikusok vagyunk, de jó magyarok is és azért édes, magyar hazánkat meg akarjuk tisztítani a parazitáktól, akik csak erkölcstelenségből élnek. A nagyobb városokban is lehetne olvasótermeket létesíteni. Nem kaszinót, vagy egyesületet — csak egy nagyobb szobát kell bérelni; lapokkal ellátni; ahová bármily politikai állású ember üres óráiban feljárhat néhány fillér lefizetése mellett olvasni. Ilyenek vannak már Frankfurtban.

Ezt a néhány gondolatot akartuk kedves kártársaink lelkére kötni. Sok, nagyon sok a teendő; sietniünk kell vele, nehogy elkéssünk! A. J.

A fehér liliom. Nyári délutánokon elgyönyörködik az ember, hogy a tó tükrében a nap sugarai milyen játszó módon szökdécselnek. Csendes éjjelen elbámuljuk a csillagok ragyogását, de minden természeti tüneménynél szebb a fehér liliom, az ártatlan gyermek iszem. Ezen isteni szépséget nekünk nevelőknek kell első sorban védeni, oltalmazni minden rendelkezésünkre álló eszközzel, azért végtelen nagyörömmel vettük a székesfehérvári főgimnáziumi kongregáció kiadásában megjelent: *Fehér liliom* című füzetkét, mely a gyakori szent áldozás terjesztésére készült. És mi volna alkalmasabb a gyermeki ártatlanság megóvására a szentségekhez való járulásnál? A kongregációk mindig kiváltak gyakorlati tevékenységökkel, ez a kis füzetke is megerősíti e ténnyt. A kised nyelvén írt tetszetős kis füzetke minden gyermeknek kedves lelki tápláléka lesz. Ismertessük meg, vétessük meg a gyermekekkel e kis füzetet. Sőt többet mondok: *vizsga ajándék* könyveket mindenütt szoktak osztogatni, szerezzük be e füzetet összes növendékeinknek, alkalmasabb ajándékot, hasznosabb útmutatót az élet kísértéseinél még nem adtunk soha ennél. A legőszintébb szeretettel s a jövő nemzedék jövőtáért a legmelegebben ajánljuk *A fehér liliom* tömeges megrendelését: a főgimnázium Mária-Kongregációjánál Székesfehérváron vagy a Szent-István-Társulatnál. Ára 10 fillér.

SZEMLE.

**A kath. polgári leányiskolák tantervének életbe-
léptetése.** Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács legutóbb tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy az új kath. polgári leányiskolai tanterv egységes életbe-
léptetése céljából kérelemmel járul az egyház-
megyék főpásztorai elé. A Tanács a nevelés ér-
dekében azt kéri, hogy a tanterv életbe-
léptetése oly módon rendelkeztesse el, amint annakidején a vallás
és közoktatásügyi minisztérium a maga tantervét a
községi és az állami polgári leányiskolákban életbe-
léptette, tehát az 1910 II-ik tanévben csak az első
osztály számára irassék elő s így fokozatosan min-
den évben a következő osztályra. Ezt a fokozatos
előírást a pedagógiai érveken kívül még az a nevelői
fontos érdek is kívánja, hogy a kath. polgári leány-
iskolák az ő sajátos céljaiknak megfelelő tan-
könyvekhez juthassanak. A Tanács ezen illetékes
mozgalmával szemben ellentétes eljárást végzett az
Athenaeum könyvkiadó Részvénytársaság azzal, hogy
minden hivatalos döntés nélkül azt közli a kath.
intézetekkel, hogy az új kath. polgári leányiskolai
tanterv «1910. évi szeptember hó 1-én teljesen életbe-
lép». E könyvkiadó vállalat különben kiadta
a katolikus polgári leányiskolai tantervet és azt

saját kiadványainak ajánlásával szétküldte az ér-
dekelte intézeteknek. Kötelességszerűen tájékoztat-
tuk az intézetek hatóságait, hogy az Athenaeum
által kiadott tanterv nem a nagyméltóságú püs-
pöki kar által hatóságilag ellenőrzött tanterv,
mert a nagyméltóságú püs-pöki kar utasítására az
Országos Kath. Tanügyi Tanács adta ki a kath.
polgári leányiskolák hivatalos tantervét és ez a
Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, mint
a püs-pöki kar által előírt kiadónál szerezhető be
60 fillérért. Miután pedig a kath. polgári leányisko-
láknál a nagyméltóságú püs-pöki kar határozatá-
ból csakis a kath. Tanács kebelében működő ta-
könyvvizsgáló bizottság által engedélyezett tanköny-
vek használhatók, a kath. nevelés érdekében
kérjük az illetékes intézetek hatóságait, hogy a
Tanács által kiadott tantervet és a már tényleg en-
gedélyezett tankönyveket vegyék figyelembe eljá-
rásaiknál, nehogy akaratlanul is a nagymélt. püs-
pöki kar rendeletei ellen cselekedjenek. Miként érte-
sítünk, a Kath. Tanügyi Tanács a kath. tankönyv
vizsgáló bizottság által legutóbb engedélyezett tan-
könyvekről a hivatalos értesítést lapunk jövő szá-
mában közölni fogja a *beterjesztett*, de *el nem
fogadott* könyvek jegyzékével együtt.

A tanítók félárú vasúti jegye. Sokszor sokat
hallunk, olvasunk a községi és hitfelekezeti tanítóknak
vasúti kedvezményéről. Alig van kérdés, amely
annyira fogva tartaná a tanítói lelkeket, mint ez és
mégis mit látunk? Azt, hogy dacára minden nagyobb
és kisebb mozgalomnak, a kérdés egy lépéssel sem
jut a kedvező megoldás felé. Tudvalevő, hogy a
Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságá-
nak kérvényét, melyet az Országos Kath. Tanügyi
Tanács világi elnöke szerkesztett s lapunk szöve-
gét közölte, *Giesswein* Sándor dr. prelátus, volt or-
szággyűlési képviselő ajánlásával jut *Hieronymy*
kereskedelemügyi miniszter úr elé. Azóta többször
érdeklődött az ügyeinket intéző Tanács központi
irodája a kérvény sorsa iránt, de bizony még e-
zideig komoly helyről, megbízható kedvező választ
nem hallott. Ugy értesültünk, hogy a budapesti ta-
nítók küldöttsége *Mosonyi Géza* igazgató-tanító és
Vázsonyi Vilmos volt országgyűlési képviselő veze-
tésével a napokban tisztelegni fog a miniszternél
és kérni fogja ismételten az arcképes félárú jegy
váltására jogosító igazolvány megadását a nem
állami tanítók számára is. A Kath. Tanügyi Tanács
küldöttsége szintén a napokban járul ismételten a
miniszter elé, hogy kérvényének kedvező elintézését
kérelmével sürgesse. Talán a sok kérvényezésnek
mégis csak lesz valamelyes eredménye.

Egy hitvallomás körül. Az életapasztalatok leszűrt
igazsága, hogy a jellem sziklaszilárdságának alapját
a hit adja. Enélkül gyöngé bábok, imbolygó nád-
szálak az emberek. Csodálatos mégis, hogy azon
ujságok, amelyek nap-nap után hullatnak krokodil-
könyveket az erkölcsök súlyedése fölött, durva ki-
rohanásokat intéztek gróf *Zichy János* egri beszéde-
nek azon kijelentése miatt: «Föltett szándékom,
hogy hitvallásomat a miniszteri székben is meg-
teszem, mert könnyű hitvallónak lenni ott, ahol
hátrány az embert nem éri, de elsőrendű kötelesség
hitvallónak lenni és a vallás érdekében dolgozni
akkor, amikor talán nehéz viszonyok közt cseleked-
jük ezt, ami talán némileg gyengítheti is pozíción-
kat». A népiskolákat közelebb akarja vinni az élet-
hez, hiva a felekezeti oktatásnak s erősíteni fogja
ott, ahol nem veszedelmesek nemzetiségi szempont-

ból. A miniszternek jó volt az előérzete; a katolikus Magyarországon a hitvallás gyengíti a pozíciót, amde a jerichói lárma nem fognak összeomlani Sion falai. Az odúk sötétjéből dirigált közvéleménygyártók pszichológusaival tisztában van a miniszter is, dícséretükre bizonyára nem vágyik és oktalan larmájuk el nem terítik útjáról. Az ő támogatásukra nem számíthat. Amde ott áll mögötte a katolikusok milliónyi tábora, mely erősséget szolgáltat a sátán-kísértésekkor. Erősen bizunk, hogy gróf Zichy János erélye, munkája a hitvallásos iskolák fejlődésénél hathatós támaszunk lesz.

HIREK.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület tagszámaának újabb szaporodásáról ad örömdetes hírt a központi iroda. Hazafias katolikus társadalmunk mindinkább ébred öntudatára annak, hogy iskoláink támogatása bőven kamatozik, mert ezzel saját sáncainkat erősítjük. Belépest köszönettel fogad a központi iroda (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-u. 28. sz.). Haladéktalanul soraközzünk a Katolikus Iskolaegyesület zászlója alá, mert a katolikus iskolák nemcsak a hazafias szellemnek, hanem a krisztusi eszméknek is védőbástyái. Legutóbbi kimutatásunk óta a következő adományok érkeztek: herceg Eszterházy Miklós (Kismarton) 400 koronával alapítótag lett. Honti Béla plébános (Rohonc) 3 kor., Kari József plébános (Aradszentmárton) 3 kor., Köller Rezső (Végyház) 3 kor., Sági Imre (Budapest) 1 kor., dr. Zalka László (Győr) 2 kor., Löhrer Ede plébános (Óláhíd) 1 kor., Czifer Ferenc plébános (Nagyrajcs) 3 kor., Hovan Endre kántortanító (Enyicse) 1 kor., Tillinger Ferenc (Császártöltés) 3 kor., Gerely József (Budapest) 1 kor., Wiechsmayer Gyula plébános, Pálly János kaplán (Kisbeccsek) 1—1 kor., Tomcsa József lelkész (Nisna) 2 kor., P. Prieszter (Máriaradna) 3 kor., Harkabusz Imre plébános, Koleszár Mária, Grieger Elsa tanítónők (Enyicse) 1—1 kor., Murgass János plébános (Laza) 3 kor., Tagányi Alajos plébános (Vittené) 3 kor., Kavnek Konrád h. plébános (Magasrajcs) 1 kor., Osztyovics István plébános (Németlővő) 3 korona. Alapszabályokkal, vagy taggyűjtőivel szívesen szolgál a központi iroda, egyben tisztelettel kéri mindazokat, akikkel gyűjtőív van, kegyeskedjenek mielőbb beszámolni fáradságuk eredményéről.

TÁJÉKOZTATÓ.

A tanítói lakás legszükségesebb mellékhelyiségei. A rendes tanítót az 1907. évi XXVII. t.-c. 2-a alapján tiszteletes lakás, azaz legalább két padlós szoba, konyha, kamara és a legszükségesebb mellékhelyiségek illetik meg, vagy a megfelelő lakásbér jár. Több tanítóval bíró iskolánál a női tanítók lakását és lakásbérét a helyi iskolai hatóság a fentebbiektől eltérőleg is rendezheti. A mellékhelyiségül faszint és olyan helyiséget követelhet, ahol a háztartáshoz szükséges terményeket tölire elhelyezheti. (Vallás és Közokt. min. 30.295. sz. 1909. évi rendelete.) Ebben az istálló és sertésöl előírva nincs. A kántortanító — miután jarandóságát földek után nyeri — ezeket is kérheti, de hogy ezek rendeletileg a legszükségesebb mellékhelyiségek közé soroltatnának, arról nem tudunk. Ha a női tanítók rendes tanító megnősül, a törvény értelmében őt is a női tanítókat megillető lakás avagy lakásbér illeti meg. — **Megengedhető fenyíték.** (V.) Az iskolában való marasztás csak akkor alkalmazható, hogyha a tanító is ott marad. A gyermeket magára hagyni az iskolában nem helyes. A tanító köztisztviselő az 1910. évi XXVII. t.-c. 1. §. értelmében s mint ilyen hivatalos minőségében a törvény védi a szülő sértéseivel

szemben. — **Meddig helyettesíthet?** «19.» A törvény értelmében helyettesíthet az év végéig. A megüresedett állást pályázat útján köteles a fenntartó betölteni. A helyettesítés idejét a fenntartó határozza meg. Mindenesetre méltányos, hogy az év végéig meghagyják állásában. — **A házastársak lakásügye.** (N.) A törvény határozottan kimondja, hogy eltérően a törvényes intézkedéstől, csak akkor rendezhető a lakásbér, hogyha ugyanazon iskolánál vannak alkalmazva a tanító és tanítónő mint házastársak. — **A kertilleményről.** (G. I.) Az 1907. évi XXVII. t.-c. 2. §-a értelmében a tanítót ¼ holdnyi kert vagy ennek értéke gyanánt 20 kor. készpénz illeti meg. — **Az iskolai adó beszedése.** (Banyó János gondnok, Boczfölde.) A hitközségi iskolai adót a hitközségi iskolaszék szedeti be és költségvetésileg is ő használja azt fel. A jegyző és bíró a hitközségi iskolaadó fölött nem rendelkezik. — **A tanítók alkalmaztatása.** Az ideiglenes okl. nélküli tanító, ha csak egy rövid időre helyettesít az iskolánál, akkor rendes évi fizetés számára meg nem állapítható s így adó a jarandósága után ki nem vehető. A törvény ezeket mondja: (1907. XXVII. t.-c.) Segéd-tanítók, változás esetén, rendszerint csak ideiglenesen, és pedig csakis ½ évig alkalmazhatók. Hosszabb időre csak a közigazgatási bizottság adhat engedélyt. A tanító és kántortanító egyáltalán nincs jogosítva arra, hogy segédet fogadjon fel a maga helyettesítésére, ez az 1876. XXVIII. t.-c. 13. §-ának 1. és 2. pontja értelmében az iskolaszék joga. Képezdét végzett egyn segéd-tanítóul alkalmazható, de alkalmaztatása az 1907. évi törvény 2. §-a szerint csak két évre terjedhet. Az 1907. évi XXVII. t.-c. 9. §-a értelmében bármilyen elemi iskolában csak rendes tanítói állások rendszeresíthetők. — **Rendtartási szabályzat.** Még nem jelent meg, de remélhetőleg még ez évben megerősítést nyer a Kath. Tanügyi Tanács javaslata. A régi a gondnokról igen röviden intézkedik.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

■ **D. L.** Beérkezett. — **M. M.** Az egyházhatóság engedelmével igen. — **A. J.** Atettük a kiadóhivatalhoz. — **M. J., A. J.** Levélben adtunk választ. — **P. Gy.** Az elintézés módjáról minket sem értesítenek. Az elintéztést megsürgetjük. — **N. Gy.** Válaszoltunk levélben. — **G. J.** 1. Megilleti 20 kor. 2. Kötelese beiratkozni. 3. Rendesen köteles látogatni. 4. Az iskolaadó kivethető az időre. 5. Az iskolaszék az anyagiak kezelési módját meghatározza. 6. Rendelje meg a Tanítók Tanácsadóját a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **P. Sz.** A választ levélben adtuk. — **D. L.** Olvashatóan kérjük a nevet és községet kiírni. — **F. M.** A választ elküldtük. — **B. J.** Elintéztük. — **R. P.** Beszerezhető a m. kir. államnyomdában. — **J.** Közzétettük. — **Cz. Gy.** A pályázatot közölni fogjuk. — **Cs. P.** Későn kaptuk a meghívót. — «13.» A gyűlés határozata kötelező nem lehet. A felsőbb hatóság sem erősítheti meg; kötelezőleg csak a tagsági díj szedhető. — **H. L.** Beérkezett. A mozgalmat társadalmi uton lehet csak ápolni, mivel a cél már politikai természetű. A tanítói egyesületek életében, meg az alapszabályok tiltják a politikai természetű kérdések gyűlési tárgyalását. — **P. J.** A kincstári tanítók talán kapnak, kísértse meg. Bármikor folyamodhat az illető igazgatóságához. Melléklet nem szükséges. A kérvényt irassa alá az illetékes hivatali főnökkel.

Tartalom. Stuckner János dr.: A tanítói hivatás és az egyház. — Bodnár Gáspár: Pázmány pedagógiája. — Herodek Károly: Pünkösdi leánytornaversenyek erkölcsi mérlege. — Székely Károly: A hét gödölye. V. — Irodalom, művészet. A művészet a nevelés szolgálatában. — Szemle. — Hírek. — Tájékoztató. — A szerkesztőség üzenetei.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes váának egyszeri közlése 6 fillér. Csak az azon pályázatok közöltnak, melyeknek díja előre lefizetett.

Esztergomi érseki megye.

Almási kántortanítói állásra pályázat hirdetik *május 12-iki* határidővel és választással. Járandósága öt hold föld. Kézpénz 118 kor. Alapítványból 30 kor. 93 fillér. Stólajövedelem 160 kor. Tanítói járandósága 600 kor. Pozsony-Almás. *Duday Mihály*, isksz. elnök. 418 1-1

A medvei róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése az iskola pénztárából 800 kor., 170 kor. államsegély. Egy bútorozott szoba. Fűtésre 30 kor. Kötelessége az alsóbb osztályok vezetése. A fiúismétlősök díjtalan oktatása és a kántoriakban való segédkezés. Kérvények ngos *Ekker József* szentszéki tanácsos, pléb., iskolaszéki elnök címére Balonyba (Győr m.) küldendők, Személyes megjelenés kívántatik. Nőtanítók is pályázhatnak. Pályázati határidő *május 12.*, mely napon a választás is megtörténik d. e. 9 órákor. 421 1-1

Besztercebányai egyházmegye.

Handlova (Nyitra m.) felsővégi róm. kath. elemi népiskolához pályázat hirdetik. Javadalom: községtől havi előleges részletben évi 800 kor. és konyhakert fejében 20 kor. Államsegély 200 kor. Természeti lakás. A kötelességek a díjlevélben lesznek feltüntetve. Az állomás elfoglalását és a fizetésnek folyósítását az iskolaszék fogja a választás napján elhatározni. Kellőleg felszerelt kérvények *május 20-ig* alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. *Czeizel László*, esp.-pléb. 412 2-2

Kassai egyházmegye.

A szilvásujfalui (Zemplén m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés: a kegyesalapítványokból 165 korona, párbérből 80 korona, misepénzből legkevesebb 60 korona, stólából 70 korona, földbérlet 200 kor. fára a hitközségtől 96 korona és 6 öl fának megfelelő fuvar természetben, államsegélyből 294 kor., tandíjből és 5%-os pótdából 360 korona. A lakás két szobából áll. Kert, melléképületek. A tót nyelv ismerete szükséges. Választás napja a szilvásujfalui plébánián *május 19-én* délelőtt. Személyes megjelenés kívántatik. *Szokolosky Bertalan* szentszéki tanácsos, plébános. 422 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Magyarpataki (u. p. Nagybárd, Bihar m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *május 12-ére* pályázat hirdetik. Javadalma: szabályszerű lakás melléképületeivel, 1 hold szántó. Hitközségtől 800 kor., 3000 lélek után kántoriális stóla (kistemetés 1 kor., nagytemetés 2 kor., filiákban kétszeres, bucsuztatás versszakonként 20 fillér), kézi szentmisek és offerákból kb. 50 kor. Ostyasütésért 10 kor. A törzsfizetés kiegészítésére államsegély kértetik. Tót nyelv szükséges. Az állomás május végéig elfoglalandó. *Róm. kath. plébániahivatal.* 408 2-2

A gyulai (Békés m.) kántortanítói állásra a mult számban közölt pályázatot azzal egészítem ki, hogy az állással természetben adott lakás jár. *Dr. Lindenberger János* elnök. 419 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Trencséneplicen létesített gyermekjátzó tér feletti felügyelet és a gyermekek szorakoztatása és foglalkoztatása céljából szervezett állás betöltésére pályázat hirdetik. A tevékenység időtartama június 1-től aug. 30-ig terjed. A javadalmazás havi 120 kor. Lakás és ételmezés a vármegyei szanatoriumban havi 45 koronáért szerezhető. Felhivatnak azon óvónők, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítési és személyes okmá-

nyaikkal felszerelt kérvényüket *május 20-ig* a trencsénepliczi fürdőbiztosnál nyújtsák be. *A fürdőbiztosnág.*

414 1-2

Veszprémi egyházmegye.

Pályázat a pápai róm. kath. hitközség elemi fiúiskolájának tanítói állására. Javadalma: 1200 kor. törzsfizetés államsegéllyel, 20 kor. kertpótlék és lakbér. Kötelessége: osztálya tanításán kívül a növendékeknek a kijelölt ájtatosságokra el- és visszakisérése és a főtemplomi litániakon az összes fiúgyermekre való lelkiismeretes felügyelés. Állását folyó évi szeptember 1-én köteles elfoglalni. A kérvények *május 17-ig* ezen címre küldendők. Plébániahivatal, Pápa. 416 1-1

Kollégáimnak zenemű ajánlásáért (20%) nagy mellékjövendelmet biztosítok. Kántortanító, Szélakna. (Válaszbélyeg.) 415 1-1

Ajánlkozás. 42 éves róm. kath. okl. kántor, ki a kántorság minden ágában jártas, a tót nyelvet is érti, kitűnő működési bizonyítványokkal rendelkezik, ajánlkozhat bárhova kántornak, hol családjával megélhetne. Szíves megkeresések Ratkószabadiba (p. Újvásár, Gömörm.) kántortanítóhoz kértetik. 423 1-1

Jóhangú róm. kath. segédkántort keresek, ki a kántori teendőket teljesen önállóan megelégedésre végzi. Fizetése havi 20 kor. Mosás és ágyneműt kívül teljes ellátás. Visszaküldendő működési bizonyítványokat kérek. Heves-Csány. *Petróczy József.* 424 1-1

Kelemen Antal és Kolbe Antal székesővárosi tanítók (VII. ker., Murányi-utcai iskola), továbbá Szabó János udvardi (Komárom m.) kántortanító felkérlek azon társait, akik velük 1890-ben a győri kir. kath. tanítóképző intézetben tanulmányaikat végezték, hogy i. évi *július hó 5-én* a 20 éves találkózón Győrről megjelenjenek s a találkózás rendjének megállapítása céljából tartózkodási helyüket bármelyikükkel mielőbb tudassák.

TANITÓGYŰLÉSI MEGHIVÓK.

Meghívó. A besztercebánya-egyházmegyei róm. kath. tanítók egyesületének breznóbányai köre i. évi május hó 12-én Dobrocson tartja rendes tavaszi közgyűlését, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívotnak. Reggel kilenc órákor Veni Sancte és csöndes szentmise a feketebalogi róm. kath. templomban. A tárgysorozat főbb pontjai: *Kemény József* dobroszi tanító gyakorlati tanítása és pedig *Petőfi Sándor* «Füsbement terv» c. kötetemnyét tárgyalja a III. osztályban. A fonomimikai módszerek ismertetése, története és bírálat. Előadó: *Concha Ilonka* garampéterii tanítónő. Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap tagdíjainak beszedése. Garampéteriben, 1910. április 23-án. *Puchy József*, a kör v. elnöke.

Meghívó. A jókői ker. alesp. kerület róm. kath. tanítói kör i. évi május hó 11-én Jókón, a róm. kath. népiskolában tartja rendes tavaszi közgyűlését, melyre a t. tag urak és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. 8 és fél órákor szentmise Veni Sancteal. A tárgysorozat főbb pontjai: A ker. esp. tanfelügyelő jelentése. Mintatanítás: «A közönséges törték köréből». Tartja *Besskó Antal* jókői főtanító, a VI. oszt. növendékeivel. «Mi az oka annak, hogy a magyar nyelv tanítása oly nehezen terjed a nemzetiségi vidéken». Felolvassa *Plechló Árpád* kátlóci osztálytanító. «A tanítói nyugdíjrevizióról» értekezik *Sindel Pál* vitlenci főtanító. Jókó, 1910. ápr. 26. *Besskó Antal*, köri elnök.

Meghívó. A toth-gödöllői esperességi kerület egyesített róm. kath. néptanítói köre i. évi május hó 12-én Pécelen, a róm. kath. iskolában tartja évi rendes közgyűlést, melyre az egyesület tagjait, a tanúgy barátait és az érdeklődő vendégeket tisztelettel meghívja az előadások. Délelőtt 9 és fél órákor szentmise a péceli róm. kath. templomban. A gyűlés kezdete d. e. 10 órákor. A tárgysorozat főbb pontjai: *Bazsanth Vince* és *Barsó Flórian* elhunyt kartársainkról való megemlékezés. Tartja *Szaboda Ignác* kántortanító. A gyermeki lélek tanulmányozásának módszere. Előadó *Barankovics Emília* úrhölgy, rákoscsabai tanítónő. Lehetséges-e a népiskolában igazi nevelés vallásoktatás nélkül? Előadó *Bajnok Géza* dunakeszi kántortanító. A tankötelezettség korhatarának kérdése. Előadó *Varga Vendel* péceli tanító. A fonémikai módszerek ismertetése, története és birtalata. Előadó *Adámffy Pál* cinkotai tanító. A nyugdíjas tanítók lakbérkérdése a nyugdíjrevízióval kapcsolatban. Előadó *Szaboda Dénes* gödöllői tanító. Boldog, 1910. április 24. *Klárk László* esp.-plébános, egyes. elnök. *Adámffy Pál* egyes. társelnök.

Meghívó. A bajótkerületi, esztergomjárásai és párkányjárásai róm. kath. tanítói körökből álló esztergomvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete 1910. évi május 9-én délelőtt fél 10 órákor Esztergomban a városház gyűléstermében rendes évi közgyűlést tart, melyre teljes címzet tisztelettel meghívja Esztergomban, 1910. április hó 25-én az elnök. 9 órákor szentmise a belvárosi plébánia-templomban. A tárgysorozat főbb pontjai: Esztergom vármegye törvényhatóságának határozata a tanköteles korban lévő gyermekek dohányzására és korcsmalátogatására vonatkozó megyei szabályrendeletek módosítása tárgyában. A tanítónő a patronage-munkásság szolgálatában. Előadó *Reiss Ilona* bajnai tanítónő. (Bajóti kör.) A büntető novellának a fiatalokúakra vonatkozó rendelkezéseinek ismertetése, különös tekintettel a kiskorúak környezetitanulmányainak elkészítésére. Előadó *Dr. Gróh József* esztergomi ügyvéd. Az iskolai kirándulások célja, módja és haszna. Előadó *Mosonyi Ferenc* dunamocsi kántortanító. (Párkányi kör.)

50 gyönyörű új Mária-ének (II. rész) 3 K,
I. résszel együtt — szintén 50 ének — 5 K,
48 nagyon esinos és dallamos előjáték 2.40 K
Zámbó Károly kántor, Szeged-Rókus.

387 3-5

Államsegély

kéréshez nyomtatványok 1 kor.;
magyarázó füzet (VI. javított ki-
adás) 1 kor.; 80 drb nyugta 1 K.

LENGYEL BÉLA Farkasaszó (Szatmármege).

392 3-10

ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS.

A Szent-István-Társulat műkereskedésében
beszerezhetők az elsőrangú hazai és külföldi
művészek vallásos tárgyú eredeti festményei és
azok reprodukciói jutányos áron és kényelmes
..... havi részletfizetés mellett. ....

Tessék képesjegyzéket kérni.

Ujdonság!

Ujdonság!

Legközelebb megjelenik a

■ Szent-István-Társulatnál ■

ERDŐS RENÉE

Aranyveder

című műve, melyet az ismert
nevű író Rómában, a katho-
likus hitre való áttérése után írt.

Ára körülbelül 4 korona lesz.

Megrendelést már előre elfogadunk.

UJDONSÁG!

Amerikai naplókivonatok,
Utijegyzetek,
Levéltöredékek.

Írta:
Gróf Vay Péter.

Ára 5 korona.

Megrendelhető
a kiadó Szent-István-Társulatnál.

Most jelent meg! * Most jelent meg!

**ERZSÉBET KIRÁLYNŐ
KISÉRETÉBEN.**

A MŰVELT KÖZÖNSÉG RÉSZÉRE
IRTA: SZTÁRAY IRMA GRÓFNŐ.

* felséges asszony volt udvarhölgye.

Ára füzve 5 korona.
Diszkiadás pergament
borítékban 6 korona.

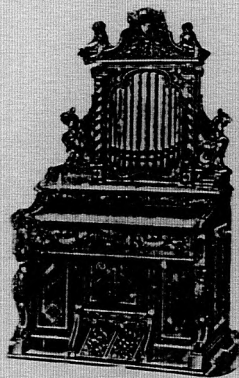
Megrendelhető a kiadó
Szent-István-Társulatnál.

Stampay kath. ének- s imakönyve,

(XVI. kiadás. 256 oldal. 24 oldal kotta ingyen!)

amely 30 és 50 filléres kötésekben kapható Kőbükúton (Esztergom m.), jövő évben **áremelés nélkül bővítve lesz!**

761-19-20

Elsőrendű légszívó - rendszerű harmoniumok speciális beszerzési forrása a Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képvis.:

HÖRL NÁNDOR,

Pozsony, Ventur-u. 24.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipse, Szt.-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

ELADÓ

egy 6 vált. új, egy 6 vált. használt s egy 3 vált. szalon

orgona-harmonium.

◇ Mindennemű javítást, hangolást jutányos áron, jótállás mellett pontosan eszközöl.

417 1-3

PEPPERT NÁNDOR FIA
orgonaépítő

◇ Szombathely (Vasm.)

HANGJEGYEK.

I. Orgonára: *Bach és Hesse:* Könnyű praludiumok 2-40. *Hesse:* Album 3-60. *Rinck:* Org. alb. 2-40. *Volckmar:* Org. album 1-80. —: Ünnepi praludiumok 1-20. *Lengyel:* Orgonatár 2-00. *Mendelssohn:* Org. szerzem. 2-00. *Schildknecht:* 100 org. darab 2-40. *Nemesovits:* Gyak. orgonász 3-00. —: Ünnepi praludiumok 1-20. *Hiss:* Präfatio org. kíséretei 2-00. *Körner:* Gyak. org. 3-60. *Wiesner:* Gyak. org. isk. 3-60. *Rinck:* Gyak. org. isk. 3-60. *Czerny:* Gyak. org. isk. 2-40. *Kontor:* Dallamos ünnepi praludiumok 5-00.

II. Harmóniumra: *Reinhardt:* Kedvelt darabok 3-60. *Schumann:* Harm. alb. 1-50. *Vilbac:* Harm. gyöngyei 2-40. *Wanaus:* Harm. isk. 2-00. *Jansen:* Harm. album (100 transkriptio) 2-40. *Vilbac:* Offertorien 2-40. —: Processionen, Marche 2-40. **III. Zongorára:** *Nemesovits:* Magy. dalalbum (200 dal) 2-40. *Huber:* 101 legszebb és legújabb magy. népdal 3-00. *Spindler:* Induló-album 1-80. *Csárdás-album* 1-80. *Beyer:* Zong.-játék előisk. 1-80. *Czerny:* 100 gyakorlat 1-20. *Diabelli:* Kisebb szonáták 1-20. *Mayer:* Az ujjgyűgyesség művészete 1-20. **IV. Hegedűre:** *Lahner-Strauss:* Tanczok 1-80. *Bloch:* 101 magy. népdal 3-00. *Kreutzer:* Etüdek 1-20. *Hohmann:* Heg. isk. II köt. összesen 2-40. *Vieuxtemps:* 6 Konzert Etüd. 2-40. *Grünwald:* Az első gyakorlatok 1-80. *Fiorillo:* 36 duó (2 heg.) 2-40.

V. Vegyesek: *Sarudy:* 101 magy. férfikar 3-00. *Arnold:* Rövid mise (latin) 4 hangra 3-00. «*Missa pro defunctis*» 2-00. *Kontor:* Hazánk Nagyasszonya (10 Mária-dal) 3-00. *Bartalus:* Énekiskola —60. *Sztankó:* Daloskönyv —70. *Brankovics:* Magyar levelező, 336 levélminta 3-00. «*Hölgyek tükre*» 2-00. «*Felköszöntő könyv*» 400 er. pohárköszöntő 2-40. *Rudnyánszky:* Kis köszöntő (gyermekeknek) 1-00. *Beniczky I.:* Családi játékkönyv 4-00. *Dr. Nadas:* Ámor és Hymem 1-00. — Bármely egyéb könyv és zenemű kapható. 420. 1-1.

BRICHTA E. könyvkereskedő, **Törökbálint** (Pestm.)

Most jelent meg!**Most jelent meg!**

Áldozási közös imádság. Első szentáldozásra s egyéb alkalmakra. *William F.* után *R. A.* Ára ... .. Kor. —.08

Reviczky Aladár C. M.: **Mindennapi lelkenyér.** «Krisztus testének és vérenek gyakori vétele» című munka második bővített kiadása. Ára ... .. Kor. 1.60

Reviczky Aladár C. M.: **Jöjjetek hozzám mindnyájan!** Röpirat a mindennapi szentáldozásról. Ára ... .. Kor. —.10

Walter Gyula dr.: **Üdvözlégy Mária!** Imakönyv a boldogságos Szűz tiszteletére. Nyolcadik újból átnézett és bővített kiadás. Ára vászonkötésben ... .. Kor. 2.40

A boldogságos Szűz Mária kis zsolozmája. Ára kötve ... .. Kor. —.60

Abbé Alizon: **Mária, a szomorúak vigasztalója.** Elmélkedések és elbeszélések május havára, válogatott imagyűteménnyel. Kötve 2.—

Mária hava. A bold. Szűz buzgó tisztelőinek a májusi magánajtatosságokra ajánlva. Ára kötve ... .. Kor. —.60

Lassere Henrik: **A lurdi szent Szűz tisztelete május hónapban.** Ára füzve K 2.40

Miksz István dr.: **Nagyboldogasszony,** vagyis a szent Szűz Máriának nagysága, boldogsága és dicsősége. Rövid elmélkedések a Mária hónapokra. Ára füzve ... .. Kor. 2.—

Stolz Albán: **Üdvözlégy Mária.** Magyar nyelvre átdolgozta *Ruschek Antal.* Ára kötve K 3.—

Zubriczky Aladár dr.: **Mária—teremtett eszménykép.** Ára ... .. Kor. 1.—

□ □ □ □

A fenti művek kaphatók

□ □ □ □

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL.

HARMONIUMOK.

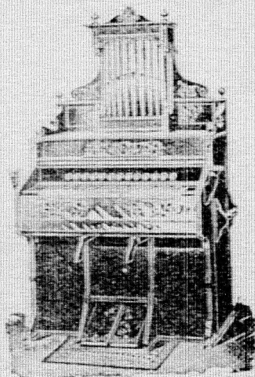
A gyönyörű hang, melyet a világnru és ismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. Pedálos harmoniumok orgona méreteiben. Ezen általánosan elismert remek műveket bocsát ki

STOWASSER JÁNOS csász. és királyi udvari szállító.

Első magy vill. erőre berend. hangszergyár
Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Gyár: Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára

További ajánlja saját gyárta készült elismert kiváló minőségű összes furós, vonós és fuvós hangszereit. Saját találmányú (Bakkóczy) fűrészt, általában elismert legjobb, soló hangszere általában konstruáltakat. Iskolával 35 fittól felfelé.

Hangfokozó gerenda, mely által bármely hegedű, gondona beállítása után sokkal jobb erősebb és lágyabb hangot nyel.

Biztos siker.
Tanerőknek kedvezmény.

Árjegyzék minden egyes hangszerről külön kívánatra bérmentve küldetik.

Vetítőgépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézte kibocsátotta II. számú diaposzitiv jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a „Szövegekönyveket”. A vállalat paedagogiai irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szövegekönyvet.

Az iskolai oktatás élenkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítőgép ára 80–100 korona. A diaposzitivok darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lövölde-tér 7. szám

Alapítási év: 1880.

Alapítási év: 1880.

Felül nem multható és legolcsóbb tintája a világnak!

Általános Gallus-tintapor.

Rögtön elkészíthető a legkitünőbb minőségű bogártekete vagy színes író- és másoló-tinta.

KÜLÖNLEGESSÉG: iskolafinta.

1 kilogramostól 5-ig terjedő bődönökben, ára kg-igint 4 korona. — 1 kg. 20–25 liter kitünő tintát ad. 1 liter kész tinta előállítási költsége 16–20 fillér.

Mindennemő felvilágosítással szolgáló jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések lebonyolítása az üzletmenet egyszerűsítése végett utánvétellel történnek. Magyar levelezés.

Köpl-féle tinta-preparátumok gyára
W. LAMPEL, BÖHM.-LEIPA.

370 4-10

Fényképkészülékek,

valódi párisi színházi látesövek és a világhírű Hensoldt-féle prizmás távesöveket esekély

:: havi törlesztésre szállítja ::

NOWOTNÝ J. Budapest, VI. k., Nagymező-u. 21.

Kérjen „F” jelű árjegyzéket.

Nagy raktár fényképezési cikkekben.

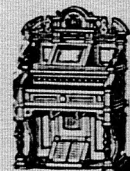
41-111.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekké templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig.

Tanerőknek s lelkeseknek különös szálkengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93